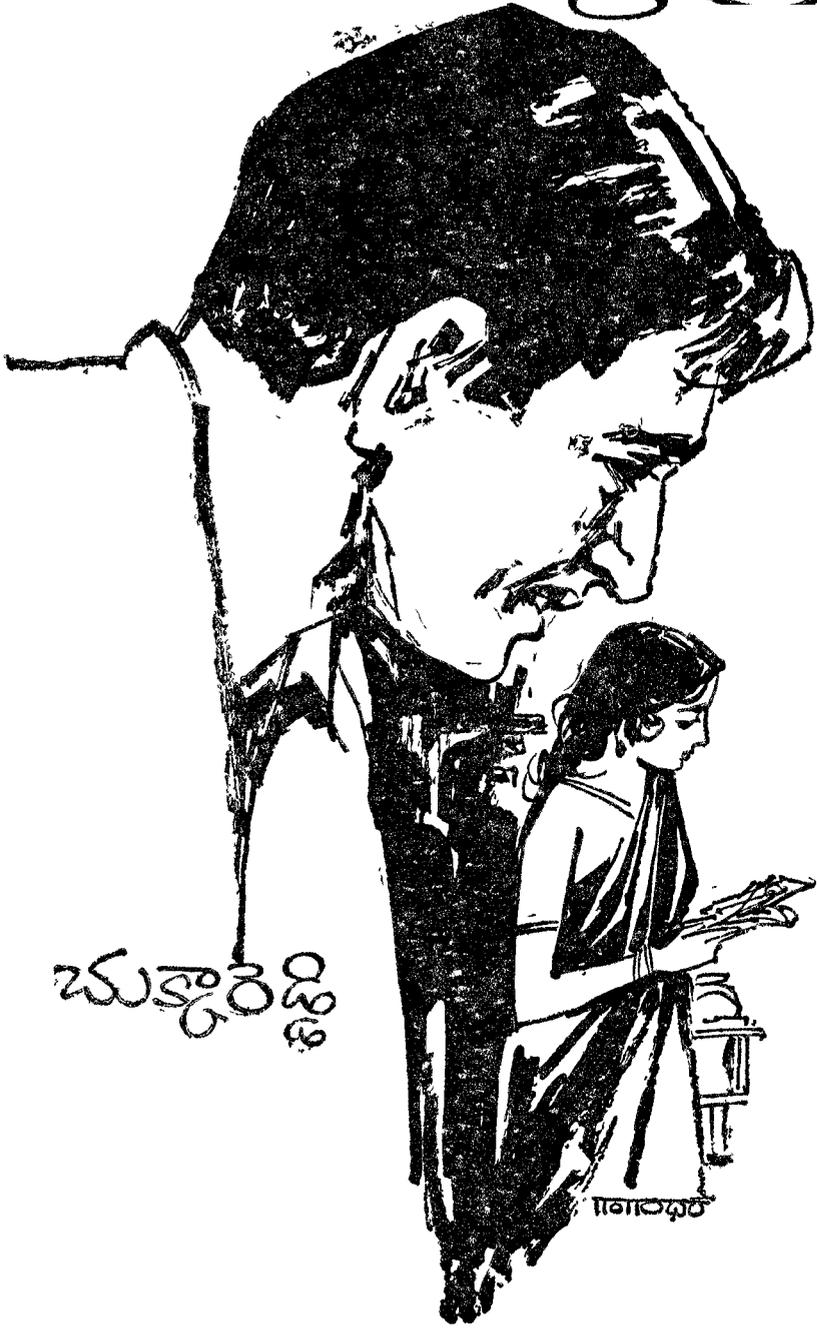

అనుష్టం

మంజుల మోట్లాడలేదు. మమిల కొంటే ముడివిట్టి అయితువంటి దూపాయల భాగతాల తీసి అందించింది.

సారథి అక్కర్లగా చూశాడు.
 "ఇంతకూ ఏకైకమిది?" సందేహంగా అడిగాడు వాటినిచూచుకుంటూ.

మంజుల పవ్వి "పన్ను లలిత దగ్గర తీసుకోవచ్చును. డబ్బు అవసరం ఉంది. అసగానే ఎంబుకూ అది అడగకుండా తీసింది. లలిత మంచమ్మాయి కదూ అన్నయ్యా!" అంది.

సారథి మాట్లాడలేదు. అడగలేక ఎంతంటే అంత అనుష్టం లలిత మంచమ్మం గురించి ఆలోచిస్తున్నాడు రోజు రోజుకీ అదే పల్లె పెరుగుతున్న కృతజ్ఞతా భారంతో కృంగి సోలున్నాడు.

"మాట్లాడలేక అన్నయ్యా! లలిత మంచమ్మం ఉంటే బాగుండదా?" మంజుల రెట్టించింది.

"ఎందుకు బాగుండదా? కాబి అమ్మగారేమో తప్పింటే రమ్మంటున్నా దా మో!" అన్నాడు సారథి పచ్చలూ.

"ఇప్పుడలానే అంటుందిలే. నీ రోజు మంచితో వస్తావని ప్రాధేయవడక పోతే కాలం సరే గాని భోజనానికి తే అన్నయ్యా! నేను నువ్వుతుప్పది." అన్నది మంజుల.

అరెండువందల ప్లీస్టో ఇప్పుడు రెళ్ళిక్కడే ఉంటున్నారు. ఏదాది క్రితం వాస్తవం ద్రి గానా ఉండేవాడు. ప్రతిపాల్కుండు అయిన బడివం తూట వేసేవడు యావట్టి వగూ కృషిచేసి వాళ్ళ కోసం రెండేకరాల పొలం సంపాదించాడు. మంజుల చిన్నతనంలోనే లల్లి, చుట్టయింది ఏదో జబ్బుతో తీసుకుని అప్పటినుంచి నంటూ, పిల్లలికి స్నేహాలు చేయించాలం, అన్నం తినించడం లాంటి పనులన్నీ ఒక్కడే చేస్తూ వాళ్ళు ఏదీ చేశాడు. కూతురు పెళ్ళి చేయాలి అనుకుంటున్న పనులుతోనే అయిన కష్టముకాదు.

అయినప్పటికీ కాలం సారథి విశ్చింతగా గడిపాడు. అయిన పొయిన వార్షికోపాంచి ఇల్లా ఎల్లా గడపాలా అనే చింతలో పతనం ముప్పుమన్నాడు గున్న రెండేకరాల మీద చేసే ధాన్యం వాళ్ళిట్టకే గానా తుంది. కాని ముందుగా లలితకూటికి ఒక్క తిండి ప్రధానం కాదాగడ. ఇంటిల్లె, బట్టలూ, పెళ్ళి అర్చనలూ, మొదలయిన పనులవారూ ఏదో పుంటాయి.

మంజుల చదువు నూనేసి ఇంటి పల్లెనే వుంటోంది. అమ్మ పెళ్ళి చేసుకుంటు ప్రధాన కర్తవ్యం. కాగా ఇంటి అర్చనలనే తే.కాలంలో తానే సజాకీ వున్నకాకీ ఏక్కడనుంచి తేగలదు? అది పల్లె లూరు కూడా కాదు అయ్యో, అలా నుండి వ రానాయిగాను పోయి ఆయన బిడ్డలు అల్లాడి పోతున్నారు, వాళ్ళ సంసారం సంజెల్లాని అది ఎటుం కట్టే పెట్టెనుముడు అందరూపి. వెక్కొటితో ఎవరుంటున్నారో చెలిం పట్టణం అది.

అన్నీ అలోచించి అఖరు సుంకల్లం బి. కమ్. చదువుతున్న సారథి, అంతటితో చదువు అరెంకొక్కటానికి విశ్రయించుకున్నాడు. ఏదైతే ఉద్యోగం చేసి చెల్లెలి పెళ్ళి చేగాక తన సంతతి చూసుకోవచ్చునని అంతి అల్లిసాయం, తన యీ విద్వయం

□ "ఎంత తొందరవు అన్నయ్యా?" మంజుల ఎంటింటింటి ఇయటికి వస్తూ అడిగింది. సారథి సేరసంగా చవ్వాడు.
 "అని లేకపోయాక ఎంతయితే చింతి అమ్మా! ఇప్పుడే ఏమి ప్రయోజనమేమిటి?"
 "కాకుంటే నేనిస్తాను. ముందు ముప్పైంత కానాలో న్నూరూ!" అంది మంజుల సారథి ఎంతట అన్న వానమీద కూర్చుంటూ.
 "అయితే అమ్మ, ఏమిటి?"

"అవి కడితే ఉద్యోగం పన్నుంగున్ననూట భయమేనా?"
 "ఎందుకు రారూ! నిత్యగణక ఉండి ఉంటే ఈ పాటికి చేతిపోయాట్లే. విన్న దుర్లగార్ వూడా లేదాయె. ఇవో వస్తాడు గావును. కాబి అతను పచ్చిగాకా మనకోసమే ఎదురు చూస్తుంటుందా ఉద్యోగం. నుయూటికి అన్ని అలా కలిపవస్తాయి. వేనేజరుతో అంతదిబ్బు ఇప్పుకోతేమి చెప్పి వోట్లేనను." అన్నాడు సారథి.

అన్నారని చెప్పాడు. సారథి లేచాడు. జేబులో వున్న పంచ రూపాయల వోల్టేజి పిడికిట్లో దిగింది వట్టుకొని మేనేజరుగదిలోకి వెళ్ళాడు. చేతిలో వున్న ఫైలుని ముసటి టేబిల్ మీద ఉంచుతూ ఆయన సారథిని కూర్చోమని సైగ చేశాడు.

సారథి కూర్చున్నాక, ఆయన కళ్ళజోడు నిర్దుకుంటూ, “మిస్టర్ సారథి, మీరు విన్న ఇంటర్వ్యూకి సచ్చారు కదూ!” అన్నాడు, “అవునండీ!” అన్నాడు సారథి విసురుంగా “మీరు విన్న సెలెక్టు అయ్యారు. డిపార్ట్మెంట్ కట్టమంటే అంతా దబ్బు లేదని చెప్పి వెళ్ళిపోయి వట్టు జ్ఞాపకం!” అన్నాడాయన. “అవునండీ!”

“ఇప్పుడు ఏం పని మీద సచ్చారు?” సారథి రాబీన్స్ కాగితం తీసేచాస్తూ అన్నాడాయన. “అదే ఉద్యోగం కొనమంది విన్న డబ్బులేని మూట విడవే. ఇవళ ఒకరి దగ్గర తీసుకుని వచ్చాను.” అన్నాడు సారథి డబ్బు టేబిల్ మీద పెడుతూ.

ఆయన అటువంక చొగనైవాలేడు “అయామ్ సారీ, మిస్టర్ సారథి! మీరు డిపార్ట్మెంట్ కట్టలేని చెప్పటంవల్ల వేరొకరు తీసుకోవాలి వచ్చింది. మీరూ తేలదాకా ఆగవచ్చు ఆగేవచ్చు!” అన్నాడు.

సారథి మోహం పాలిపోయింది. “నో...నో...” ఏదో చెప్పటానికి ప్రయత్నం చేసేలోకే ఆయన తిరిగి అన్నాడు.

“అయామ్ వెరిసారీ మిస్టర్ సారథి! ఇప్పుడు నేనేమీ చెయ్యాలను కెండునాలాగి కనిపించండి...”

ఏదో అధ్యక్షకక్షితన కలగ్నీ చెల్లాచెదురుచేస్తూ స్పృహ విడిచింది సారథికి. అతని అత్యుపశ్చాసనంతా ఎగి పోయింది. ఎదురుమాసిన స్వర్ణం తనదారిన తాపెరి పోయినట్లు విసిరింది. అతి ప్రయత్నంమీద కుర్చీలోం లే నిలచు గరిగాడు, చేనేనేచేమా అంటున్నా వినించుకోకుండా గిరుక్కున వెనక్కి తిరిగి తలవచ్చి పడిచాడు.

“మిస్టర్ సారథి! ఈదబ్బు తీసుకుపోండి!” ఆయన దాదాపుగా కేకపెట్టాడు. అప్రయత్నంగా వెనక్కితిరిగి డబ్బుజేబులో కుక్కుకుని గణగణా ఇయటికి పడిచాడు అతను.

రోడ్డువెంట యంత్రవతుగా పడుస్తున్నాడు సారథి. అతని వెదడు ఖా గావుంది. ఒక్కటే ప్రశ్న “ఏమిటి చెయ్యటం? ఉద్యోగం దొరకక తిరిగిరావటం ఇది మొదటిసారికాదు. కాని ఏ ఉద్యోగమూ తప్పకుండా దొరుకుతుంది అతను ఆశించలేదు. వోటి దగ్గరిఅవుని ఎవరో లాక్కున్నట్టు బాధపడ్డాడు అతను. ఎప్పు కలలకన్నాడో అతను, అన్నీ కలిగిపోతున్నాయి. విప్రలీరోక అలా చెప్పుకున్నా బావుండేది అనుకుంటున్నాడు ఇప్పుడు. అంతా జరిగిపోయాక ఇప్పుడనుకుంటే ఏమిటి లాడం?”

మంజుల తనకుద్యోగం ఇవచదొరిక తీరుతుందిని పూర్తివిశ్వాసంతో ఉంది. ఆమె ఆకలి ఇప్పుడు రూపు మాసాలి ఇంటికివెళ్ళి. వయసువచ్చి చెల్లెలికి వెళ్ళి చెయ్యలేని, ఆమె కోరికలవేధంగామా తీర్చలేని అసమర్థుడు తనను. తన కోసంకాకున్నా, మంజుల కోపమైనా తనకు ఉద్యోగం కావాలి. కానీ ఎట్లా? ఎంతవడిచాతో గుర్తులేని సారథి ఎదుట లలిత

అ నూ హాం

వాళ్ళ వచ్చువేది కనిపించగానే ఆగిపోయాడు ప్లొక్తో కాం ఉంది. ఎటో వెళ్ళటాని తయారవుతున్నట్లు వ్చారు. జేబులో ఉన్న ప్లొక్తో అతనికి కర్తవ్యం గుర్తుకి తెచ్చాయి. అవనరం తీరకపోయాక ఈదబ్బు ఏంచేసుకోవ అసకి. లలితకిచ్చిస్తే పరిపోతుంది. ఇప్పుడింటికి వెళ్ళి మంజుల కలర్ని ఇన్నాభిన్నం చేయటనేకాకుండా దుబ్బుతిరిగి ఇచ్చిరన్నవి పంపించలేదు. ఉద్యోగం దొరకలేదని చెప్పటం ఎంతబాధకరనా, దబ్బు తిరిగి ఇచ్చిపని రమ్మనటంకూడా అంత బాధకరమే.

గీట్లించి మెంట్లగా తోపలికి నడిచాడు సారథి.

మెట్లెక్కుతుండగానే రంగనాథంగాయ ఇయటికి వస్తూ కనిపించారు. సారథి నమస్కారం చేయగానే ఆయన ప్రతిచమస్కారంచేస్తూ, “ఓ హో! మనవ్టోయే సారథి! చాలాకాలానికి కనిపించావే” అన్నాడు.

సారథి అతి వయత్నం మీద సప్ర మోహం పెడుతూ “మరేం లేదండీ, కొద్దిగా పనులుండటం వల్ల రాల్చిపోయాను” అన్నాడు.

ఆయన “సరేలే! ఇప్పుటికంటానావచ్చావు అమ్మాయి తోపలంది వెళ్ళు. నేను సవిమీద కయటకెడు తున్నాను!” అంటూ వెళ్ళి కాంకో కూర్చున్నాడు కాం కదిలివళ్ళేదాకా అటేచాసి వెనక్కితిరిగాడు. ఎదుట లలిత నిలబడివుంది. నన్నది కంతంతో తోపలి కా గ్నించింది.

“చాలా రోజులకి దయకలిగిందే మాపైన రండి” అనువంక తోపలికివెళ్ళి సోఫాలో కూర్చున్నాడు సారథి.

అమె వాఖర కలిగి, ఏమిటేమిటో తెల్పనిచ్చు తోంది

“పద్దు లలితా! ఇప్పుడేమీ వద్దవచ్చాకు” అన్నాడు అప్పట్లో సారథి.

“అలాఅంటే ఎలా, రాకరాక వచ్చిన అదిరులను సత్కరించువ్దా!” ిచ్చగా సప్రకూ అంది లలిత. సారథి మాట్లాడలేదు.

“అదినరేగాని. మేము జ్ఞాపకం ఉన్నామా అనటం మీకు” లలితకంతంలో నిమ్మారం ధ్వనించింది.

“జ్ఞాపకం లేకేం లలితా! పనితోందిరవల్ల రాల్చక పొయ్యాను లేపోతే మాకు ఇంత సహాయం చేస్తున్న నిమ్మల్లా మర్చిపోలను!” అన్నాడుసారథి. అతనికి లలితను కొంతసేపునా ఆమె మంచితనం గురించి చెప్పి బరువు దింపుకోవాలనుంది.

“సహాయమా! నేనేం సహాయంచేకావండోయ్!” అంది వచ్చుతూ లలిత.

వాలరు టేబిల్ బిస్కట్లు, టీ తీసుకువచ్చాడు. టీ కలిపి సారథికి ఇచ్చి, లవోక్కు అంటుకుంది లలిత.

బిస్కట్ కోరుకుతూ “ఇప్పు ముప్పు సమయావతే డబ్బుఇచ్చావు లలితా. కాని నేనే దురభివ్యవంతుణ్ణి. చాలాపి ఉండయోగింతుకోలేక పోయాను” అన్నాడు సారథి.

“దబ్బేమిటి? అప్పది లలిత ఆశ్చర్యంగా.

“అదే విన్న ముప్పు మంజులకిచ్చిన అయిదుపందలు. అవిఅనటం వాఉద్యోగానికి డిపార్ట్మెంట్ కట్టటానికి తీసుకుంది మంజుల. అది లాడంలేకపోయింది. ఉద్యోగం

లేయింది. ఉద్యోగం ఇంకొకరికి వెళ్ళి పోయింది.” అన్నాడు బిల్వారస్తూ సారథి

“అయిదు పందలేమిటి? నేవెప్పుటమేమిటి! నేవే మృదు మంజులకు డబ్బుచ్చలేదే. అది అనటం పన్నుడక లేదు కూడానూ!” అప్పది లలిత.

“ముప్పు అలానేఅంటావు కానీ ఇది తీసుకో లలితా వాడగ్గర ఖర్చయిపోతాయి. బీదవళ్ళుదగ్గర అక్ష్మి పిత పెడు” అన్నాడు సారథి.

“నేవెప్పులేదు మెంట్లో అంటూంటే వివించుకోలేం! కావాలంటే దాయమంటే దాస్తాను. ఇట్లవుంది.” అంది లలిత.

సారథికి వోపిచ్చిపోయింది. లేచి నిలచున్నాడు.

“సరే. అయితే, మంజులనేకానీ మంచిస్తాను. వస్తాను” అంటూ కయటికి నడిచాడు సారథి.

“అంత తొందరేం!” అందిలలిత అతని వెనకాలే వస్తూ.

“మళ్ళి ఎప్పుడైనా వస్తానే” అంటూ ఇయట పడ్డాడు సారథి.

ఇంటివేళ్ళ పడుస్తున్నాడు సారథి. లలితమీద గౌరవం మరింత పెరిగింది అతనికి ఇచ్చికూడా నేవెప్పు లేదని ఎండరు చెప్పుకుంటారు. అంత డబ్బు ఇస్తూ, నేవే పుడూ మంజులకు డబ్బుచ్చలేటంటుంది లలిత. ఫలవాలేదు. ప్రపంచంమీద మంచి అప్పది జీవించే ఉప్పుది. దుర్గాలానే లలితలలాంటి వాళ్ళతో ఇట్లాంటి లలితలూ దుర్గాలానే మరొకరికంటే స్వర్ణమై విలసిల్లుతుంది తోకం. డబ్బు ఉండగానే సరికాదు, దాపైట్లా సక్రమమైన పద్ధతిలో వినియోగించాలో చాలా కొద్దిపందికే తెలిసి ఉంటుంది.

ఇట్లు దగ్గరకువచ్చి కొద్ది అతని అలోచనలం పాచ్చుసాగాయి. చెల్లెలి కేమిని సమాధానం అప్పటం? ఉద్యోగం దొరకలేదని ఎట్లా చెప్పటం? ఎంత వొచ్చు కుంటుందో అమె!

తను బాధలు ఇవళిచ్చేనా తీరుతాయని కలలో కంటుండ చ్చు అమె కాని సీరియల్ కథలా ఎప్పుటికీ సత్యంగా నే పులాయని అమెకేం తెలుసు.

అల్లవారింట్లో ముఖంగా ఉండవలసిన తనచిన్నారి చెల్లెలు ఈ వయసులో తనతోబాటు కట్టెలు పడు తోంది చెల్లెలిక ముఖం చేకూర్చలేని అస అనుభవం లకు తనమీద తనకే కోపంచచ్చింది సారథికి. అతనికి క్షణంలో ఏదూ విపిస్తోంది. హాయిగా, స్వేచ్ఛగా ఎక్కడకై వాళ్ళి, బావురుమని ఏదవాలని తనవ. గొంతుకతో ఏదో అద్దుపడ్డట్లు విపించింది సారథికి. కళ్ళవెంట వస్తున్న నీళ్ళుని తుడుచుకుంటూ ఇంటి ముందరి పెట్లెక్కడు సారథి.

కెండు మెట్లెక్కే మూడో మెట్లెక్కేలోయే సమయావి ఇంట్లోని నిడువు వివచ్చింది సారథికి. తోపల దుర్గాలానే గొంతు వివనుతుతోంది. వీళ్ళకి తెళ్ళి పాయిండా తన కివాల కూడా ఉద్యోగం దొరకలేదని, అక్కడే ఆగిపోయాడు సారథి. దుర్గాలానే అంటున్నది క్రద్దగా విన్నాడు.

“ఏదీని ప్రయోజనంలేదు మంజుల, పిల్లినూట మర్చిపో. ముగ్గురించి సున్నేమనుకున్నా సరే, ముప్పిచ్చిందానికి ఇదులుగా మీ అన్నయ్యకే కాక మీకూ అడిగివచ్చుడల్లా పందలికి వందలు ఇస్తావచ్చాను. కానీ దానికి సరి.”

మంజుల వెళ్ళకెళ్ళి ఏడుస్తోంది.